

.....
Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
8. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

.....
Po pošti stane mesečno
3 K 20 v
Uredništvo in upravni-
štvo: Schmidererjeva u-
lica št. 5.
Telefon 3/Vl.
.....

Letnik 1.

Maribor, dne 6. decembra 1918.

Štev. 12.

0 svobodi.

Svoboda ne pomeni to, da
sme delati vsak, kar hoče,
Svoboda pomeni to, da
sme delati vsak, kar mora.

Konečno smo svobodni in zdaj je vprašanje, kako bomo živeli kot svobodni ljudje. Suženj, ki je dolgo živel v okovih, se težko privadi svobode. To se je izkazalo tudi pri nas. Nikakor ne moremo reči, da smo se izkazali res vredne svoje svobode. Svoboda je nevarnost za narod, ki je ne zna prav ceniti. Tako so pri nas mnogi mislili, da je zdaj vse dovoljeno in da nima nihče več nobene dolžnosti. Ako bomo tako razumeli svojo svobodo, jo bomo kmalu izgubili. Najbolj žalosten zgled, kako nizko pade narod, ki ne zna ceniti svoje svobode, so Rusi. Tam je v začetku izpremembe tudi vsak mislil, da je vse dovoljeno: vsi so krali in prodajali, vsak je mislil nase, nihče ni mislil na skupnost, tako je vse propalo in zavladali so boljševiki, ljudje, ki so se polastili orožja in vlade in zdaj z nasiljem vladajo. Le narod, ki ima pred očmi blagor domovine, zna si rešiti svobodo. Le v taki državi, kjer stori vsak to, kar mora, to je svojo dolžnost, le tam je mogoč oni red in mir, ki prinese srečo in blagostanje.

V Petrogradu n. pr. se je zgodilo, da se je nekdo vsedel na sredi ceste pred električni voz in je tam sedel, da voz ni mogel naprej. Ko so ga odganjali, jim je rekel: Saj smo svobodni; saj dela vsak, kar hoče.

Taki ljudje se najdejo povsod, zato je v nevarnosti vsaka svoboda, ako se ne zavedamo svojih dolžnosti.

Kaj pa je naša dolžnost? Naša dolžnost je storiti vse, o čemer smo prepričani, da s tem koristimo narodu in domovini. Vsak se mora zavedati te dolžnosti.

V teh dneh smo videli, kako nekateri naši ljudje svobodo napačno pojmujejo. Treba se je zavedati, da se gre v teh časih za vse veke in da bodo naši vnuki nas proklinjali, ako jim ne rešimo vse, kar je našega. Dva stara sovražnika prežita na našo zemljo: Nemec in Italijan. V teh časih moremo rešiti svojo svobodo le, ako se z odkritim obrazom pridružimo največjemu bojevniku svobode, to je srbski narod. Zato v teh časih ni dovoljeno, da dela vsak kar hoče, mi moramo vedeti, kaj moramo storiti. Ako se ne bomo zavedali svojih dolžnost do skupnosti, bomo izgubili vse, kar nam je po težkih mukah prinesla svetovna vojna.

Političen pregled.

Lloyd George o miru V svojem govoru je izjavil Lloyd George, da mora biti mir,

ki bo sklenjen, pravičen in nepopustljiv. Glede odškodnin je omenil Lloyd George: Načelo je, da mora, kdor izgubi, tudi plačati, in po tem načelu bomo uravnali svoj nastop napram Nemčiji, ki bo morala plačati stroške sedanje vojne do mej svojih možnosti. Lloyd George se je nato dotaknil vprašanja, ali ni nikdo kazniv za zločin vojne in dostavil: Ne nameravam voditi politike maščevanja, vendar pa moramo ravnati tako, da bodo v bodoče ljudje, ki bi hoteli ravnati po zgledu vladarjev, ki so ves svet pognali v to vojno, vedeli, kakšna usoda jih čaka. Mislim, da je upravičeno, da pozovemo na odgovornost tudi one ljudi, ki so z našimi ujetniki nečloveško ravnali. Anglija bo stopila v tem oziru s čisto vestjo pred sodišče. O krivdi povzročiteljev vojne je rekel Lloyd George: Mnenja smo, da mora biti preiskava pravična, brez popustljivosti in da mora dovesti do končnega obračuna. Kar se tiče roparskega počenjanja podvodnikov, morajo morski roparji prejeti zaslužen kazen. Kdorkoli uničuje zemljo drugega, mora biti pozvan na odgovor. Nedvomno je bilo zagrešeno dvoje zločinov proti mednarodnemu pravu. Prvi zločin, naperjen proti človeštvu, je bil, to veliko vojno sploh nameravati in drugi je bilo kršenje mednarodnega prava. Delovati moramo na to, da se nauki te strašne vojne ne pozabijo. Skrbeti moramo za to, da naše sedanje pravično, neustrašeno in brezobzirno ravnanje onemogoči za vselej, da bi se slični zločini v svetovni zgodovini mogli ponavljati.

Ubogi Slovenci iz Medjimurja čakajo dan za dnevom na pomoč, toda zaman. Nikdo se ne gane, niti slovenska niti hrvaška vojna oblast ne gane z mezinem. Kvečjemu protestirat hodijo Zagrebčani v Pešto. Da se Madžari za take papirnate proteste prav nič ne zmenijo, je umljivo. Le še huje zatirajo naše rojake. Nerazumljivo je, zakaj imajo naši odločilni krogi toliko ozirov do madžarske druhali, ki ropa in ubija po zemlji, ki je del Jugoslavije.

Karol Habsburški iztiran iz Avstrije. Z ozirom na razne monarhistične spletke in agitacije je avstrijska vlada sklenila pozvati bivšega cesarja Karla, naj nemudoma zapusti avstrijsko ozemlje.

V Pragi so nemški dijaki začeli vprizarjati nemire. Češko-slovaška vlada je s krepko roko naredila red in mir. Zaprla je glavne kolovodje in sicer 44 civilnih in vojaških oseb. — Bratje, storimo tudi mi tako!

Nemčija. „Daily News“ pravi, da bodo aliiranci stavili na Nemčijo nastopne predloge gled povračila skode: 1. Nekaj let naj se škoda povrača v čistem denarju in sicer vsa

v Belgiji in v Franciji storjena škoda, ki jo cenijo na dve do dve in pol milijarde funtov šterlingov (1 funt št - 25 K). 2. Vse v teh ozemljih porušene hiše morajo zgraditi nemški delavci in nemški delavci morajo preskrbeti ves potreben material. 3. Odškodnina naj se plača tudi za uničeno brodovno prostornino. 4. Razen odškodnine za Belgijo in Francijo se mora dobiti odškodni a tudi za druge izgube. 5. Aliirancem se mora izročiti vse zlato, kar ga je na Nemškem. 6. Nemški premogovniki morajo zaveznikom od svoje produkcije nekaj let odhajati gotov delež in morajo biti pod nadzorstvom aliirancev. 7. Poravnati se morajo tudi pustošenja v Italiji, Srbiji in Romuniji. Pariški občinski svet pa je sklenil, da se naj od Nemčije zahteva tistih 200 milijonov frankov, ki jih je moralo mesto leta 1870 plačati kot kontribucijo. Antantne vlade so sklenile, da zahtevajo izročitev Viljema, ki pride pred mednarodno sodišče. — Lipski vojaški svet je sklenil, da se Hindenburg zapre.

Mariborske novice.

Izplačevanje vzdrževalnine. Izvleček iz povelja intendance II. vojnega okrožja SHS Ljubljana od 26. novembra 1918: Vzdrževalnina se izplačuje onim rodbinam, katerim na plačilni poli občinski in župni urad potrdira, da je njih vzdrževatelj ali ujet, ali se ni še vrnil iz vojske ali je v aktivni službi narodne vojske, ter je zaprisegel Narodnemu vječu in se pokori njegovim zapovedim, razen v službi narodnih straž. Potrdilo se mora pred vsakim izplačilom obnoviti.

Štrajkajo naprej! Včeraj popoldne so imeli nemškonacionalni socialdemokrati pri Gambrinu shod, na katerem so sklenili, da štrajkajo naprej. Zopet se je dala večina teh ubogih, zapeljanih revčkov z lažni premotiti. Strašili so jih z monarhijo, klerikalizmom, militarizmom itd. Glavni namen vseh govoranc pa je bil hujšati proti Jugoslaviji kakor imajo naročilo od nemških purgarjev.

„Fej Jugoslavija!“ so klicali včeraj nemškonacionalni sodrugi na shodu. Mi jim ne zamerimo boja proti monarhiji, saj je naša Jugoslavija prosta država, prosto je vsakemu, kritizirati, kar mu ne ugaja. A „Fej“ klicati državi, v kateri živijo, to je zločinstvo veleizdaje, ti ljudje spadajo v lukno ali pa se morajo iztirati iz države. Če mi kaj takega dopustimo, smo ničvredni sinovi Jugoslavije in potem spadamo mi v lukno — pa v mišjo!

Proč s popustljivostjo! Štrajkaajoči delavci še vedno dobivajo živež iz magazina južne železnice, kljub temu, da se je predlagalo, naj se to ustavi. Kako pridejo naši železničarji do tega, da vozijo živila za te psovalce naše domovine. Naj jim dajo živež tisti (Scherbaum, Franz itd.), ki jih plačujejo v štrajku. In še nekaj! Ti štrajkarji se pridno vozijo z železnico prav po ceni živeža iskat. Med tem ko naši železničarji delajo dvojno službo, se ti ljudje z železniškimi

legitimacijami vozijo na sprehod s celo družino in vlačijo domu živež od kmetov. Ali je to pravično? Ti se nam lahko posmehujejo! Železniške legitimacije naj se jim odvzamejo! Kdor ne dela naj tudi ne je!

„Pfui Jugoslavija!“ (Dopis.) Na včerajšnjem zborovanju nemško-nacionalno pobarvanih soc. demokratov so udrihali po naši državi, seveda prav posebno po ujedinjeni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev in klicali so tudi „Pfui Jugoslavija!“ Vsak trezen in pameten Nemec seveda že uvideva — in meni samemu so že tako rekli —, da Maribor ne bo spadal k nemški Avstriji. Nemški socialni demokrati so seveda zdaj razkačeni, ko vidijo, da bo njihov štrajk brez uspeha in ko slutijo, da jih navsezadnje vendar nihče ne bo plačal, ako ne bodo delali. Mi nič ne moremo za to, če se jim je ponesrečilo. Rekli smo slovenskim delavcem, naj nikar ne štrajajo, kajti štrajk, od katerega nimamo pričakovati uspeha, nima nobenega smisla. Zdaj postaja vsaki dan jasneje, da se bo treba spet podati na delo. Sicer smo pa radovedni, in ti radi počakali, da vidimo, kako bodo mariborski magnatje plačevali svoje „trdo“ zaslužene tisočake za delavce, ki nič ne delajo. In kako dolgo bi imeli mošnje odprte? Vse to bi sicer radi videli, a še rajše pa pozivamo naše jugoslovanske delavce, naj se skupno podajo na delo, ki bo takoj spet mogoče, kakor hitro se popravi stroji, ki so jih nemški delavci pokvarili, brez vsake pravice, kajti delavnica in vse, kar je v njej, je državna last Jugoslavije. Naši delavci pa bodo delali tudi, če treba, brez Nemcev. Zmožni so v vsaki stvari še bolj ko Nemci! Kogar izmed Nemcev pa veselijo še pohajkovati na okoli, in klicati „Pfui Jugoslavija“, naj le dela tako, dokler nas ne mine potrpežljivost. Podrla se Jugoslavija zavoljo Nemcev ne bo, pač pa bodo zakrutili lačni želodci. — Jugoslovanski delavec.

Kako dolgo še! K poročilu pod tem naslovom v predzadnji številki nam poroča delavec: Dotični bradati gospod na prehranjevalnem uradu je vpokojeni učitelj Höltzschl. Proti nam ni samo nevljuden ampak naravnost surov. Mislili smo, da bo sedaj odkar sedi 10 zastopnikov delavstva v občinskem svetu, kaj boljše v tem oziru, a čakamo zamanj. Dostavek uredništva: gg. Supanz in drugi rešujejo sedaj nemištvu a za delavca se ne brigajo. Zato proč z magistratom!

Mariborska sodnija. Naša vlada je odpuštila vse sodnike, uradnike in poduradnike, ki so prisegli zvestobo Nemški Avstriji in niso hoteli služiti v Jugoslaviji. Krivi so torej sami, če so izgubili službo. Med njimi je mnogo memškutarjev.

Vozni red. K že naznanjenim vlakom še pride od 7. dec. sledeči vlak: Maribor-Ljubljana: iz Ljubljane odide ob 7. zjutraj in pride v Maribor ob 11. dopoldne; iz Maribora odide ob 4:30 popoldne in pride v Ljubljano ob 9:25 zvečer. Oba vlaka imata zvezo z vlakom iz Zagreba. — Vlak, ki je vozil dosedaj ob 4:39 proti Koroški, vozi od danes naprej ob 3:29 popoldne in sicer do Sinčevasi, ta vlak gre nazaj ob 6 zjutraj iz Sinčevasi in pride v Maribor ob 9:07 minut zjutraj.

Kaj pa je to! Danes se nam poroča, da prodaja mestni aprovizacijski urad jajca po 1 K 4 v komad, čeravno so razglasili, da jih prodajajo po 60 v. Zakaj pa sedi teh 10 socialdemokratskih krivih prorokov v občinskem svetu, če se tako izžema nas delavce.

Dunaj, 5. dec. Kurz marke znaša 185:50, kurz franka pa 280.—

Uradne ure na sodniji so začasno od 8.—12. predpoldne in od 2 popoldne do mraka.

Porotno zasedanje, ki bi se naj pričelo v ponedeljek 9. dec., se je odpovedalo.

Imenovanja pri južni železnici: Generalna direkcija j. z. na Dunaju je na predlog obratnega nadzorstva v Ljubljani imenovala sledeče postajenačelnike (Slovence): Maribor, glavni kolodvor: Štefn iz St. Petra na Krasu, Maribor koroški kolodvor: tamošnji revident Plantan, Spielfeld: tamošnji revident Rudella, Radgona: tamošnji revident Kovačič, Pragerško: revident Jeras iz Hoč, Ptuj: tamošnji revident Turin, Celje: nadrevident Mohorko iz Ponkve, Spod. Dravograd: tamošnji adjunkt Seničar, Sinčevsi: tamošnji revident Blažon. Prometnim kontrolorjem v Mariboru sta imenovana nadrevident Černigoj in revident Repič.

Saj ga poznamo! Lastnik hotela Meran Skalac dolži po nemških časopisih naše vojaške oblasti, da so ga oropali. Zahtevamo od naše vojaške oblasti, da v tej zadevi uvede strogo preizkavo in javnosti poroča. Kajti celo mesto pozna p. hotelirja Skalac, ki je rogovilež prve vrste, kadar spi par „špricarjev“. V pijanosti divja in ne pozna nikogar.

Sramota! Na včerajšnjem nemškem shodu so nemški socialdemokrati branili Marburgerco. Tako daleč so se ponižali ti ljudje, da zagovarjajo tisti list, ki jih je leta in leta tako grdo sramotil. Naj jih bo sram te nemške nacionalne petolizce!

Nemško zločinstvo! V delavnici južne železnice so Nemci pokvarili stroje, tako da včeraj ni bilo mogoče začeti z delom. Zahtevamo, da se ti zločinci strogo kaznujejo! — Ti štrajkarji so krivi, da se ne uvaža dovolj živeža in da mi tukaj trpimo pomanjkanje. Tem ljudem ne grama živili!

Leta 1879 do 1900 rojeni! Štajersko vojaško poveljstvo SHS v Mariboru razglasa: Vojaški Jugoslovani! 20. grudnia 1918 se bo pričela pri vseh okrajnih glavarstvih kontrola za vse iste, ki se mobilizacijskemu povelju generala Maistra niso odzvali. Pri tem se bode seveda upoštevalo, da so nekateri vojaški še le po razglasu tega povelja prišli iz fronte, etape ali iz zaledja domov. Tudi se marsikateri vojaški radi boleznim ali drugih res upoštevanja vrednih vzrokov niso mogli vojaškemu povelju odzvati. Dogajalo se je tudi, da so člani bivše mariborske nemške Schutzwehr odvrčali slovenske vojaške od zapovedanega vojaškega zglasenja. Vsi ti vojaški, to so letniki 1879 do 1900, naj se javijo, da se izognejo kazni, do najpozneje 18. grudnia 1918 in sicer: v Celju pri 87. pešpolku, kakor je bilo v mobilizacijskem povelju zapovedano, vsi oni, ki bivajo v ozemlju okrajnih glavarstev Celje, Brežice, Konjice, Sl. Gradec in mesto Celje. V Mariboru iz okrajnih glavarstev Maribor, Ptuj, Ljutomer, in mesto Maribor in Ptuj sledeče: 1. vsi oni, ki so služili pri infanteriji, lovcih, domobrancih, mornarici in monturni stroki pri 26. strelskem polku o domobranci vojašnici v Mariboru. 2. Vsi oni, ki so služili pri topničarjih in trenu pri 128. topn. polku v topn. vojašnici v Mariboru. 3. vsi oni, ki so služili pri kavaleriji, pri 5. dragonskem polku v dragonski vojašnici v Mariboru. 4. vsi oni, ki so služili pri saniteti ali pa so opravljali službo kot strežniki v vojaških bolnicah, v rezervni bolnici št. 4 v Mariboru; 5. vsi oni, ki so služili pri pionirjih, saperjih, železniškem ali brzojavnem polku, letalcih kot šoferji ali pa pri tehničnih oddelkih, pri 15. pionirski bataljoni v Mariboru in sicer v domobranci vojašnici; 6. vsi oni, ki so služili pri oskrbovalni stroki, pri vojaškem oskrbovališču (Verpflegungsmagazin) v Mariboru. Zglasiti se morajo sami zdravi vojaški. Kdor se ne bo odzval temu pozivu, bo po starih še veljavnih zakonih najstrožje kaznovan. Pripomni se,

da člani narodnih straž zglasenja niso oproščeni, ker so s 15. grudnom 1918 vse narodne straže razpuščene. Vsak zglasenec naj prinese seboj vse vojaške listine in eno od obelne izstavljeno izkaznico, na kateri je potrjeno, da je zglasenec res dotična oseba, s to izkaznico ima pravico proste vožnje na železnici. Vojaški, kateri imajo doma vojaško orožje in vojaško obleko, morajo isto na vsak način seboj prinesiti, če bi se pozneje dognalo, da imajo doma vojaško orožje in vojaško obleko skrito, bodo radi prekrivanja državnega premoženja sodnijsko kaznovani. Vsak zglasenec naj prinese tudi za dva dni prehrane seboj. Izvzeti od zglasenja so: 1. Vsi tisti, ki so zaposleni v prehranjevalnih in drugih javnih uradih in podjetjih, kakor političnih oblastih, sodnijah, železnicah, pošti, rudokopih itd. Imena teh oproščencev naj naznani dotični urad, oz. dotično podjetje pristojnemu okrajnemu glavarstvu; 2. Vsi tisti, ki so bili doslej že oproščeni; 3. Vsi superarbitriranci in invalidi; 4. Bolani, če vpošljejo okrajnemu glavarstvu zdravniško spričevalo, iz katerega mora biti razvidno rojstno leto, polk, pri katerem je služil, bolezen, katera ga za vojaško službo nesposobnega napravi in čas nesposobnosti. Okrajna glavarstva pošljejo potem ta zdravniška spričevala Štajerskemu obmejnemu vojaškemu poveljstvu SHS v Mariboru, katero bode na podlagi zdravniških spričeval dotične zglasence ali vojaške službe opróstilo, oziroma njim dovolilo do okrevanja primeren dopust. Prošnje radi oprostitve vojaške službe morajo biti utemeljene in se predložijo okrajnemu glavarstvu, katero stavi potem tozadevni predlog Štajerskemu obmejnemu vojaškemu poveljstvu v Mariboru. Do rešitve prošnje se davoli, da ostanejo ti zglasenci doma. Iz prošnje mora biti razvidna starost prošila in zglasenca ter pristojni polk. Poveljnik: Maister I. r. GM.

Lokal za čevljarsko delavnico

išče Franc Golob, Grajska ulica št. 20.

Odvetnik Dr. Karl Koderman naznanja, da zopet uraduje v svoji pisarni v Mariboru, Tegetthoffova cesta 30.

Absolvirani konzervatorist Kapelnik J. O. Pešta podučuje na goslih in glasovirju Wieland- ulica št. 14 — Prijave od 2. do 4. popoldne.

Specerijska trgovina **Vilko Berdajs**, grajski trg v gradu priporoča dobro kisló zelje in repo, semena in drugo mešano blago.

Jože Ulaga, Tegetthoffova ulica, priporoča blago na obleke za moške in ženske, druk in drugo manufakturno blago ter kravate, kolirje in srajce.

Trgovina s papirjem **Ivanka Weixl**, gospodska ulica 33 priporoča božične in novoletne razglednice, papir in druge pisarniške ter šolske potrebščine.

Urar Franjo Bureš, Tegetthoffova cesta 39 prevzame vsa popravila.

Močni čevlji (Goisserer) se zamenjajo za živež (moko, slanino). Cvetlična ulica 27, vrata št. 7.

Zaloga vsakovrstnih oblek za moške in fante v veliki izbiri po zmerni ceni. Točno izdelovanje po meri.

Ignac Božič, krojač, Tegetthoffova cesta št. 34.